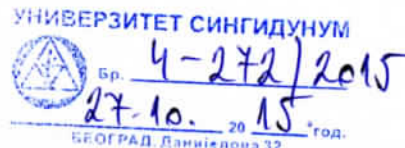

**ВЕЋУ ДЕПАРТМАНА ЗА ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ И МЕЂУНАРОДЊУ
САРАДЊУ УНИВЕРЗИТЕТА СИНГИДУНУМ, БЕОГРАД**

На основу одлуке Већа Департмана за последипломске студије Универзитета Сингидунум из Београда број 4-155/15 од 09.06.2015. године, одређени смо у Комисију за оцену докторске дисертације кандидата **Никице Радовић, мастер** под насловом „**УПРАВЉАЊЕ ПОСЛОВНИМ ПЕРФОРМАНСАМА И ИНТЕРНА КОНТРОЛА У ХОТЕЛСКОМ ПОСЛОВАЊУ СРБИЈЕ**“ о чему подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни подаци о кандидату

Кандидат **Никица Радовић, мастер** рођена је 16. септембра 1977. године у Београду. Основну школу завршила је са одличним успехом и као добитник Вукове дипломе 1992. године уписује 12. Београдску гимназију „Димитрије Туцовић“ коју завршава 1996. године. Исте године уписује Економски факултет Универзитета у Београду, смер туризам и угоститељство и 2004. године завршава први степен студија, а на Факултету за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум уписује смер Менаџмент у хотелијерству и дипломира 2006. године. Последипломске академске мастер студије на Универзитету Сингидунум уписала је 2007. године на смеру Рачуноводство и ревизија, одбранила мастер рад на тему „Оперативно буџетирање и контрола у хотелијерству“ и завршила их са просечном оценом 9,43. Последипломске докторске студије уписала је 2009. године на смеру Менаџмент у туризму и положила све предмете дефинисане по акредитованом програму студија са просечном оценом 10.

Након осмогодишњег радног искуства у привреди Србије 2007. године прелази на Факултет за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум где је ангажована као сарадник на пројекту Едукација запослених у туризму. У оквиру пројекта, на програму „Управљање финансијским пословањем у туризму“, учествовала је у организацији одржавања семинара, као и у извођењу предавања на тему „Израда бизнис плана“.

Радни однос на Универзитету Сингидунум заснива 2008. године на Департману за последипломске студије и међународну сарадњу као сарадник на пословима службе мастер и докторских студија. Исте године добија избор у звање сарадника у настави за ужу научну област Туризам и хотелијерство.

Почетком јула месеца 2009. године изабрана је у звање асистента за ужу научну област Туризам и хотелијерство, са реизбором 2012. године. Учествовала је у извођењу наставе на предметима Контрола и ревизија хотелског пословања, Финансијски и девизни менаџмент у туризму, од школске 2010/11. године за предмете Финансијско пословање у хотелијерству, Финансијско пословање у туризму, Туризам и простор, а од 2012/2013. школске године учествује у извођењу наставе и на предметима Економско-финансијска анализа пословања предузећа у хотелијерству и Економско-финансијска анализа пословања предузећа у туризму, у оквиру Департмана за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум.

У досадашњем стручном и истраживачком раду кандидаткиња има објављено више научних радова из категорије М20 и М50, као и учешћа и излагања на научним скуповима, категорија М30, а 2013. године била је члан уређивачког одбора међународног научно-стручног скупа „Хотелска кућа“.

Референтни научни радови М20 и М50 категорије:

- Ćerović S., Stanišić N., Radojević T., Radović N., *The impact of ownership structure on corporate performance in transitional economies*, Amfiteatru Economics, Vol. 17, 38/2015, p. 441-454 (M22)
- Radović N., Minić N., Vušković-Minić V., *Ecological Responsibility in Serbian Hotel Industry*, Ecologica, Vol.22, No 78 (2015), p. 252-256, ISSN 0354 – 3285, Beograd, 2015. (M51)
- Черовић С., Радовић Н., *Промене пословног добитка у односу на промене прихода у хотелијерству*, Сингидунум ревија, Vol. 8/ No.2, Универзитет Сингидунум, Београд, 2011., ISSN 1820-8819, стр. 97-102 (M52)

- Radojević T., Radović N., *Correlation between net results of business operations and share prices on the example of the Belgrade Stock exchange*, Metalurgia International №7-2013, p.83-86, ISSN 1582-2214 (M53, 2013. godine je bio M23)

Докторска дисертација Никице Радовић, мастер урађена је на 171 страни. Списак литературе обухвата 206 извора, од чега 141 извора чине књиге, законска регулатива, чланци и стратегије, а интернет извори које чини 65 веб адреса посебно су наведени. Уз основни текст, дисертација садржи 49 табела и 68 графикана који чине значајни део презентовања резултата спроведених истраживања.

2. Предмет и циљ докторске дисертације

Хотелско пословање једна је од водећих делатности, а по утицају на остварење прихода, улагања и запошљавање темељ развоја туризма. Најдоминантнији објекти смештаја у хотелском пословању су хотелски објекти. У вези са тим, предмет докторске дисертације је преглед и анализа пословања хотелских предузећа у Републици Србији у чијем пословању доминирају, управо хотели, као најзаступљенија врста смештајног капацитета, замајац пословања хотелске индустрије.

Фокус је на дефинисању и анализи пословних перформанси - финансијских показатеља и повезаности са системом контроле, уз сагледавање могућности примене савремених трендова у циљу унапређења пословних процеса и пословног резултата.

У раду су обухваћени дефинисање и анализа управљања пословним показатељима, важност праћења пословних перформанси, као и специфични пословни показатељи за област хотелског пословања појединачно. Такође, презентована је неопходност примене интерне контроле у данашњим сложеним условима пословања. Посебна пажња посвећена је анализи примене управљања пословним показатељима и интерне контроле у пословању хотелских предузећа у Србији.

За потребе израде дисертације спроведена су четири истраживања која су обухватила хотелска предузећа која послују у Републици Србији. Наиме, спроведено је истраживање методом анкетног упитника о пословном одлучивању и политици цена у хотелском пословању. Друго истраживање односи се на сагледавање степена примене информационих система у хотелском пословању у Србији, а у форми анкетног упитника који је хотелским предузећима био послат у електронској форми. Треће истраживање је обухватило узорак хотелских предузећа подељених у две групе – предузећа чијим се акцијама тргује на Београдској берзи и предузећа која нису на берзи. Анализирани су одређени аспекти финансијског пословања узоркованих хотелских предузећа, помоћу финансијских извештаја који су преузимани са сајта Агенције за привредне регистре (АПР) како би се добили кључни финансијски показатељи, рацио бројеви. На истом узорку спроведено је четврто истраживање методом анкетног упитника и анализиран је степен примене интерне контроле, као и фазе у којима се примењује интерна контрола у хотелском пословању Србије. Добијени резултати истраживања су обрађени и у форми табела и графикана, уз интерпретацију и закључке образложени у дисертацији.

Циљ истраживања у овој докторској дисертацији је да се истраживањем и добијеним резултатима обогати пословна пракса хотелских предузећа у Србији са потпунијим сазнањима о пословном одлучивању у хотелском пословању, са аспекта управљања финансијским показатељима, значаја и примене информационих система у пословном одлучивању у хотелском пословању, као и да се укаже на важност примене система контроле, при чему се презентују међусависност пословних показатеља и система контроле у доношењу пословних одлука у хотелијерству.

У остваривању циљева истраживања, испуњени су следећи задаци:

- дефинисан је појам пословног одлучивања, као и специфичности доношења одлука у хотелијерству
- објашњена је политика цена у хотелијерству, као методе одређивања цена које се примењују

- дефинисани су финансијски показатељи и анализиран је досадашњи теоретски приступ
- истражена је и сагледана ситуација у хотелској индустрији Србије са аспекта анализе финансијског пословања
- дефинисан је систем контроле
- дефинисана је интерна контрола и систематизован је досадашњи теоретски приступ
- сагледан је степен примене и утицај интерне контроле у хотелском пословању у Србији
- утврђена је улога информационих система у савременом хотелском пословању
- сагледан је степен примене информационих система у хотелском пословању у Србији.

3. Хипотетички оквир истраживања

Кандидат је у својој дисертацији поставила следеће хипотезе:

- ✓ Пословно одлучивање је менаџмент активност у којој се од низа алтернатива прави избор одговарајуће одлуке пресудне за пословање и опстанак предузећа за будуће пословање;
- ✓ Пословне перформансе условљавају обим и карактер пословних одлука;
- ✓ У зависности од резултата пословања тј. финансијских показатеља (пословних перформанси), разликује се политика пословања и положај предузећа;
- ✓ Систем контроле представља значајан корак у превентиви одвијања исправних пословних процеса;
- ✓ Интерна контрола повећава ефикасност и ефикасност пословања предузећа.

4. Методе истраживања

Приликом прикупљања релевантних података и чињеница кандидат је применио следеће методе: историјску, каузалну, дескриптивну, статистичке, дедуктивну, дијалектичку, компаративну и емпиријску. Кабинетско истраживање (desk research) обухватило је преглед релевантне литературе из научних области као што су: корпоративно пословање, анализа финансијских перформанси пословања, интерна контрола и ревизија, као и пословање хотелских предузећа.

Приликом прикупљања квантитативних података за анализу финансијских показатеља пословања хотелских предузећа примењени су статистички и историјски метод којим су презентовани подаци из аутентичних докумената – финансијских извештаја, као и компаративни метод којим су упоређени резултати пословања хотелских предузећа у Србији.

У практичном делу истраживања у сакупљању квантитативних података, а у вези са политиком пословног одлучивања, применом информационих система у хотелском пословању, као и применом интерне контроле у хотелском пословање Србије, примењен је метод анкетирања техником упитника, а истраживање је спроведено у узоркованим хотелима. На бази добијених резултата извршена је економетријска анализа и донети одређени закључци који су презентовани путем табела, графикона и текстуалне интерпретације.

Дедуктивна метода је коришћена да се из општих ставова изведу одговарајуће конкретне претпоставке и закључци. Дескриптивна и каузална метода су примењене у циљу откривања узрочно-последичних веза између примене интерне контроле, мерења пословних показатеља и примене информационих система у хотелском пословању Србије, а синтетичка и верификациона метода су послужиле за проверу хипотеза од којих се пошло у истраживању.

5. Кратак опис садржаја докторске дисертације

Пријављени назив докторске дисертације је „УПРАВЉАЊЕ ПОСЛОВНИМ ПЕРФОРМАНСАМА И ИНТЕРНА КОНТРОЛА У ХОТЕЛСКОМ ПОСЛОВАЊУ СРБИЈЕ“.

Докторска дисертација је конципирана тако да садржи теоретски и практични део. Полазећи од дефинисаног циља и постављених хипотеза кандидат је конципирао разраду ове дисертације у три основна дела, уз уводна и закључна разматрања, као и списак литературе и прилоге, па је структура рада следећа:

Прво поглавље *Пословно одлучивање у хотелијерству* обухвата дефинисање основа пословног одлучивања, фазе и подручја пословног одлучивања, специфичности пословног одлучивања у хотелском пословању, примену информационих система у пословном одлучивању хотелских предузећа. У оквиру овог поглавља презентовани су резултати спроведених анкета о пословном одлучивању и примени информационих система у хотелском пословању у Србији, на узорку педесет хотелских предузећа.

Друго поглавље *Анализа пословних показатеља хотелских предузећа у Републици Србији* обухвата финансијску анализу пословања педесет узорковани хотелских предузећа који послују у Србији.

У оквиру овог поглавља презентована је компаративна анализа финансијског пословања за период 2008-2012. пословна година са три аспекта: израчунати су и анализирани показатељи за целокупан узорак педесет хотелских предузећа, израчунати су и анализирани показатељи за хотелска предузећа подељена према кластерима којима припадају на основу Стратегије развоја туризма, а потом је урађен обрачун и анализа показатеља хотелских предузећа у односу на то да ли имају акције на Београдској берзи или не. Такође, теоретски су презентовани и урађена је анализа специфичних показатеља пословања за хотелска предузећа.

Показатељи пословања су систематизовани и презентовани су начини рачунања, а сви добијени резултати представљени су табеларно и графиконима, како би била обезбеђена прегледност.

Треће поглавље *Систем контроле пословања* обрађује улогу и значај овог инструмента у процесима пословања у сврху остварења циља пословања предузећа. У овом поглављу су презентоване основе интерне контроле, као и примена интерне контроле у хотелском пословању. Истраживање *Анализа степена примене интерне контроле у хотелском пословању Србије* презентује слику примене система интерне контроле у пословању хотелских предузећа у Србији, а на основу евалуације резултата спроведене анкете.

У Закључним разматрањима изведени су општи закључци на основу спроведених истраживања, засновани на теоретским поставкама, а дате су и препоруке важне за унапређење пословања хотелских предузећа. У овом делу аутор исправно констатује да је пословно одлучивање менаџмент активност у којој се од низа алтернатива прави избор одговарајуће одлуке која је пресудна за пословање и опстанак предузећа. Погрешна одлука негативно утиче на госте хотела или пословне партнере што може довести до нарушавања имиџа, као и да целокупно пословање буде доведено у питање. Аутор констатује да се у зависности од пословних перформанси разликује политика тј. обим и карактер пословних одлука, као и положај предузећа на тржишту.

На основу изнетих чињеница да се у процесу реализације интерних контрола уочавају неправилности и преваре, те на тај начин спречавају даљи лоши пословни кораци који за резултат имају лоше пословне резултате, аутор правилно закључује да у сложеним хотелским пословним активностима интерна контрола представља значајан корак у превентиви одвијања исправних пословних процеса.

Аутор исправно констатује да захваљујући синергији пословних перформанси, примене информационих система у хотелском пословању, као и система интерне контроле долази до повећања ефикасности и ефективности пословања предузећа. С тим у вези, дата је препорука да се утврди најбољи систем мерења пословних перформанси, контроле пословних активности, као и примене информационих система са циљем имплементације у систем доношења одлука и контроле пословања.

6. Очекивани резултати и научни допринос докторске дисертације

У складу са наведеним циљем и предметом истраживања, као и постављеним хипотезама, на којима се заснива истраживање, све указује да се ради о значајној и актуелној теми. Ова дисертација је омогућила да се сагледа и анализира постојеће стање хотелског сектора у Републици Србији, са аспекта финансијског пословања. Ради се о аналитичком разматрању пословних показатеља, како општих, тако и специфичних за област хотелског пословања.

Истовремено, обрађен је и систем контроле пословања, као важан инструмент у процесу пословања предузећа, са аспекта хотелског пословања.

Научни допринос истраживања огледа се у обједињавању теоретских сугестија и практичних искустава на основу анализе ставова учесника спроведених анкета, када је у питању доношење пословних одлука, сагледавање пословања на основу финансијских показатеља, као и степена примене система интерне контроле у хотелском пословању.

Закључци који су дати у овој докторској дисертацији су у складу са постављеним предметом и циљевим истраживања. Методолошка подлога дисертације је, такође, разноврсна и довољно оригинална, тако да је кандидату омогућила уочавање и интерпретирање кључних проблема у вези са анализираном темом. Кандидат је у дисертацији користио обимну и адекватну савремену литературу. Имајући све ово у виду може се рећи да је ова дисертација и информативна, што додатно повећава њену употребљивост и за даља научна истраживања у области хотелског пословања.

7. Мишљење и предлог Комисије

Докторска дисертација Никице Радовић, мастер урађена је према раније одобреној пријави. Остварен је план истраживања уз примену постојећих научних и стручних знања из више научних дисциплина економског подручја, а може се закључити да је кандидат за своју докторску дисертацију изабрала актуелну и комплексну тему.

Структура рада је добро постављена и омогућила је кандидату да оствари своје истраживачке намере. Кандидат је успео да да релевантне одговоре на постављене циљеве рада, а то је главни допринос науци поред урађеног истраживачког дела рада.

Полазећи од напред наведеног предлажемо Већу Департамента за последипломске студије и међународну сарадњу и Сенату Универзитета Сингидунум да прихвати докторску дисертацију Никице Радовић, мастер под насловом „Управљање пословним перформансама и интерна контрола у хотелском пословању Србије“ и одобри њену јавну одбрану.

Чланови Комисије:

др Милован Станишић, редовни професор - ментор

др Слободан Черовић, редовни професор – председник

др Снежана Милићевић, доцент - члан